

mét az 1923. évi nivóra (18·4), emelte csecsemőhalálzásunkat. Ezzel az eredménnyel azután nemzetközi viszonylatban ismét a legmagasabb csecsemőhalandóságú államok közé kerültünk. Ez az eredmény ismét megrendíti közegészségügyi vi-

szonyaink javulásába helyezett reményünket, de egyúttal fokozottabb, körültekintőbb munkára serkent, mert hogy ennél sokkal jobb eredményeket elérni lehet, bizonyítják az 1925. és 1926. évi 16·8, illetőleg 16·7-es csecsemőhalálzási arányok.

II. Fertőzőbetegségek által okozott halálozások.

Mortalité causée par des maladies infectieuses.

Időszak <i>Période</i>	Hólyagos himlő <i>Varicelle</i>	Kanyaró <i>Rougeole</i>	Vörheny <i>Scarlatine</i>	Kifüteses hagymáz <i>Typhus exanthématique</i>	Számár- hurut <i>Coryza</i>	Roncsoló toroklob <i>Diphthérie</i>	Hasi hagymáz <i>Fievre typhoïde</i>	Vérhas <i>Dysentérie</i>	Gümőkór <i>Tuberculose</i>	Pokolvar <i>Charbon</i>	Gyermek- sárgi láz <i>Fievre puerpérale</i>	Influenza <i>Grippe</i>
1923	5	556	1.062	54	619	607	1.266	1.202	25.215	106	318	441
1924	11	445	504	43	765	589	1.403	970	26.724	84	331	1.021
1925	10	626	546	4	735	624	1.148	420	21.223	75	338	627
1926	2	247	468	4	420	789	1.207	370	20.345	77	370	450
1927 ¹⁾	5	527	548	4	410	1.011	1.256	435	19.694	51	270	1.368

¹⁾ Előzetes eredmények. — *Données prélimin.*

A halálozásokkal kapcsolatban ismertetjük a fertőző betegségekben elhaltak adatait is, mely betegségekben az 1927. évben 25.579-en haltak el. A lefolyt esztendőben a fertőző betegségek is nagyobb mértékben szedték áldozataikat, mint az előző évben. A számszerű adatok regisztrálása nélkül megemlíthjük a kanyarót, a vörhenyt, a roncsoló toroklobot és a vérhas, mely betegségekben elhaltak száma az előző évi elhaltak számánál tetemesen magasabb. Külön megemlíthjük az influenzát, mely betegségeknek 1368 elhaltat tüntet fel statisztikánk az 1926. évi 450 halottal szemben. Nem érdektelen most már annak felemlítése, hogy a gümőkórban elhaltak száma viszont jóval ala-

csonyabb (19.694) mint az előző évben elhaltaké (20.345), ennek megfelelően az ezer lélekre számított arány is 2·3-ig esett vissza.

Az eddig ismertetett adatok birtokában felállíthatjuk természetes szaporodásunk 1927. évi szomorú mérlegét, mely szerint 64.378 lélekkel szaporodott népességünk, ami ezer lélekre számítva 7·6-es aránynak felel meg. Annál fájdalmasabb ez az eredmény, mivel 1926-ban és főleg 1925-ben már a békeévek nivóján mozgott szaporodási arányunk. A legutolsó szaporodási arányunk nemzetközi viszonylatban is az alacsony szaporodási arányokat feltüntető államok közé fokoz le bennünket.

Sz. B. dr.

◎ SZOCIÁLIS STATISZTIKA ◎

Munkanélküliség és munkapiac.

Chômage et marché du travail en Hongrie.

Résumé. Pour janvier 1928, les syndicats social-démocrates et socialistes-chrétiens ont enregistré 17.430 chômeurs — 15.587 hommes (89·4%) et 1843 femmes (10·6%), — soit 21·3% de plus qu'au mois précédent. Bien que cette augmentation dépasse sensiblement le niveau normal, toutefois la mesure du chômage reste au-dessous de la moyenne de 1924—1927. Depuis décembre 1927, l'indice rapporté à cette moyenne s'est élevé de 52·6 à 68·7.

En province, le nombre des chômeurs a monté à 7.720 (+ 42·6%); à Budapest, à 9.710 (+ 8·5%).

Dans les groupes de professions, la mesure du chômage a été très différente. Les industries du

fer, du bois et du bâtiment ont donné 58·0% des sans-travail. L'augmentation a été rapide dans l'industrie du bois (94·0%); considérable dans le bâtiment (36·1%) et dans l'industrie du fer (32·9%). La situation s'est essentiellement améliorée pour les travailleurs intellectuels, où le nombre des sans-travail (1881) a baissé de 15·2%, par suite de quoi l'indice du chômage y est descendu à 48·5.

Le mouvement des Offices de placement a augmenté; ils ont enregistré 5.470 offres, 14.821 demandes et 3.686 placements. Sur 100 offres, il y a eu 271 chômeurs demandant du travail, dont on a placé 24·9%,

remplissant 67·3% des emplois offerts. Sur 100 offres, c'est à Miskolc et à Budapest qu'il y a eu le plus de demandes (397, respectivement 323), et le moins à Debrecen (129).

*

Mint előre volt látható, amire a Szemle januári számában (44. l.) rámutattunk, a munkapiac helyzete 1928. január havában tovább romlott és a munkanélküliség növekedése erősen túlhaladta a szokásos téli visszaesés mértékét. A munkásérdek-képviseletek által szolgáltatott adatok szerint ugyanis Magyarországon 1928. január végén 17.430 egyén szenvedett munkahiányban, 21·3%-kal több mint az előző hónapban. Legjobban mutatja az emelkedés heves voltát, ha azt vizsgáljuk, hogy az elmúlt években januárban mekkora változás mutatkozott a megelőző év december havi álladéka-hoz képest. Ez a változás 1925-ben +13·7, 1926-ban +7·4, 1927-ben -2·1 és 1928-ban +21·3 volt. Kevesebb kedvezőtlennek tűnik fel a januári helyzet, ha nem a hullámzás mértékét, hanem a munkanélküliek abszolút számát vesszük tekintetbe. Ez a szám ugyanis még mindig 20·2%-kal kevesebb, mint 1927 január havában.

A visszatekintő adatokat a III. tábla tartalmazza területi és nem szerinti részletezéssel. A jelzőszámokra vonatkozólag meg kell jegyeznünk, hogy az 1927. év befejeztével a viszonyítási alap, melyet százzal egyenlősítettünk, az 1924—1927. évek átlaga, 25.362 lett. Az 1928. év első hónapjának ez alapon számított jelzőszáma 68·7, tehát az átlagon jóval aluli, de mégis olyan magas, amilyen 1927 április óta nem fordult elő.

A területi megoszlás azt mutatja, hogy az előző hónapban mutatkozó irányzat, vagyis a vidéki munkapiac túlnyomóan erősebb rosszabbodása, januárban még fokozódott, amennyiben a munkanélküliek száma egy hónap alatt a vidéken 42·6%-kal 7.720-ra, Budapesten pedig csak 8·5%-kal 9.710-re nőtt. Ennek folytán a munkanélküliek országos összegéből a székesfővárosra 55·7 (1927 novemberben 66·8%, decemberben 62·3%), a vidékre 44·3% (novemberben 33·2%, decemberben 37·7%) jutott. Úgy látszik a vidéki munkanélkülieknek a mezőgazdasági munkálatok befejezése után nem sikerült oly mértékben a fővárosba tódulniok, mint az a régebbi években szokásos volt.

A munkanélküliek nem szerinti megoszlásában szintén ugyanazt a jelenséget tapasztaljuk, mint az előző hónapban. A munkaalkalomhoz nem jutott férfiak száma január hó folyamán 12.668-ról 15.587-re szökött s bár a hasonló helyzetben levő nők száma is 1.700-ról 1.843-ra emelkedett, mégis a férfiak arányszáma 88·2%-ról 89·4%-ra nőtt, a nőké viszont 11·8%-ról 10·6%-ra tovább csökkent, ami jelentékeny apadásnak felel meg, hiszen a nők arányszáma 1927 október havában még 15·2% volt.

I. A szociáldemokrata szakszervezetek által ki-mutatott munkanélküliek.

Nombre des chômeurs relevés par les syndicats social-démocrates.

Foglalkozás Profession	1927	1 9 2 8		
	I.	I.		
	Össz. Total	Össz. Total	Ebből — Dont Férfi — Nő Homn. — Femm.	
Aranyműves Orfèvres	65	45	41	4
Borbély Coiffeurs	28	46	46	—
Bőrmunkás szűcsök Ouvriers en cuir	275	360	147	213
Bőröndös Faiseurs de malles	39	109	101	8
Cipész Cordonniers	485	593	513	80
Élelmezési munkás Ouvr. d'alimentation	696	589	589	—
Építőmunkás Ouvr. en bâtiment	4.868	4.506	4.506	—
Famunkás Ouvriers en bois	1.060	1.490	1.425	65
Fényképész Photographes	45	—	—	—
Grafikus Ouvriers graphiques	69	87	43	44
Gépjárművezetők Chauff. d'automob.	—	93	93	—
Húsiipari munkás Ouvr. d'ind. de la viande	514	458	458	—
Kalapos Chapeliors	90	79	42	37
Kereskedelmi alk. Empl. de commerce	207	133	116	17
Kesztyűs Gantiers	6	2	2	—
Könyvkötő Relieurs	193	330	104	226
Magántisztviselő Employés privés	1.079	446	253	193
Mintakészítő Faiseurs de modèles	85	65	65	—
Nyomdász Typographes	368	510	335	175
Pénzüntézeti tisztv. Empl. d'établ. de crédit	2.537	1.079	813	261
Pénzint. segéd. Ouvr. auxil. d'établ. de crédit	30	14	14	—
Segédmunkás Ouvriers auxiliaires	10	12	12	—
Szabó Tailleurs	385	358	260	98
Szállítási munkás Ouvriers de transport	186	96	96	—
Szállodai, éttermi m. Ouvr. d'hôtel et de restaur.	514	654	502	152
Szobrász Sculpteurs	56	60	60	—
Textilmunkás Ouvr. d'industr. textile	39	30	14	16
Üveges Vitrriers	54	32	32	—
Vasmunkás Ouvriers en fer	6.282	3.858	3.821	37
Vegyész Chimistes	81	44	32	12
Zenész Musiciens	74	159	136	23
Összesen — Total:	20.420	16.337	14.676	1.661
Ebből Budapest Dont à Budapest:	11.934	8.617		

II. A keresztényszocialista szakszervezetek által kimutatott budapesti munkanélküliek.

Nombre des chômeurs de Budapest, relevés par les syndicats socialistes-chrétiens.

Foglalkozás Profession	1927		1928	
	I.		I.	
	Összesen Total	Összesen Total	Ebből — Dönt Férfi Hommes	Nő Femmes
Cipész és bőrmunkás — <i>Cor-</i> <i>donniers et ouvriers en cuir</i>	16	28	25	3
Egészségügyi alkalmazott — <i>Employés sanit.</i>	86	74	16	58
Élelmezési munkás — <i>Ouv-</i> <i>riers d'alimentation</i>	14	22	22	—
Építőmunkás — <i>Ouvriers en</i> <i>bâtiment</i>	106	45	45	—
Éttermi alkalmazott — <i>Em-</i> <i>ployés de restaurant</i>	245	186	162	24
Famunkás — <i>Ouvr. en bois</i>	26	23	23	—
Festőmunkás — <i>Peintres en</i> <i>bâtiment</i>	31	25	25	—
Húsipari munkás — <i>Ouvriers</i> <i>d'industrie de la viande</i>	16	17	17	—
Kereskedelmi alkalmazott — <i>Employés de commerce</i>	74	120	105	15
Könyvkötőmunkás — <i>Ouv-</i> <i>riers relieurs</i>	31	32	17	15
Magántisztv. — <i>Employés priv.</i>	134	103	55	48
Molnár és malommunkás — <i>Mouliniers et ouvr. de moulin</i>	—	—	—	—
Pénzünt. altiszt — <i>Garçons</i> <i>de bureau d'établiss. de crédl.</i>	152	129	129	—
Segédmunkás — <i>Ouvriers</i> <i>auxiliaires</i>	14	12	12	—
Szabómunk. — <i>Ouvr. tailleurs</i>	28	15	12	3
Textil munkás — <i>Ouvriers</i> <i>d'industr. textile</i>	19	24	9	15
Vas- és fémmunkás — <i>Ouvr.</i> <i>en fer et en métaux</i>	440	238	237	1
Összesen — Total	1.432	1.093	911	182

Foglalkozás szerint a lefolyt téli hónapban erős hullámzást és nem csekély eltéréseket látunk. A főleg idénymunkát végző iparokban és azokban az iparokban, amelyek körében újabb gazdasági depresszió körvonalai mutatkoznak, egyaránt rohamosan emelkedett a munkanélküliek száma. Így a faiparban 94,0%-os emelkedéssel 1.513-an, az építőiparban 36,1%-os szaporulattal 4.551-en és a vasiparban 32,9%-os növekedéssel 4.096-an maradtak alkalmazás nélkül. Ez a három vezető ipar a munkanélküliek erős többségét (együtt 58,0%-át) adja. A munkanélküliség emelkedésének arányszáma megközelíti az országos átlagot a bőriparban (19,0 százalék), a sokszorosító és műiparban (18,9%) és a ruházati iparban (18,5%). Javulás csak két foglalkozási csoportnál állt be: igen csekély mértékben az élelmezési iparban (1,1%) és örvendetesen jelen-

III. Visszatekintő adatok a munkanélküliség alakulásáról.

Données rétrospectives sur la formation du chômage.

Év, hó Année, mois	Munkanélküliek száma Nombre des chômeurs					Jelzőszám 1924-1927. évi átlag = 100 — Indice moyenne de 1924-1927 = 100
	Összesen Total	Ebből — Dönt				
		Budapest Budapest	Vidék — Province	Férfi — Hommes	Nő — Femmes	
1924 I. . .	19.371	14.085	5.286	17.771	1.600	76,3
1925 I. . .	38.457	24.208	14.249	35.064	3.393	151,5
1926 I. . .	30.056	18.548	11.508	27.319	2.737	118,4
1927 I. . .	21.852	13.366	8.486	19.321	2.531	86,1
„ II. . .	21.035	12.836	8.199	18.569	2.466	82,8
„ III. . .	19.654	12.607	7.047	17.283	2.371	77,4
„ IV. . .	18.539	11.608	6.931	16.027	2.512	73,0
„ V. . .	14.853	10.633	4.220	12.876	1.977	58,5
„ VI. . .	13.110	9.473	3.631	10.749	2.361	51,7
„ VII. . .	12.683	8.851	3.832	10.730	1.953	50,0
„ VIII. . .	12.419	8.699	3.720	10.652	1.767	48,9
„ IX. . .	11.565	8.165	3.400	9.859	1.706	45,6
„ X. . .	11.188	7.809	3.379	9.483	1.705	44,1
„ XI. . .	12.438	8.312	4.126	10.716	1.722	49,0
„ XII. . .	14.368	8.956	5.412	12.668	1.700	56,7
1924—1927. évi átlag — 1924— 1927. moyenne	25.362	16.419	8.943	22.705	2.657	100,0
1928 I. . .	17.430	9.710	7.720	15.587	1.843	68,7

tős mértékben a szellemi munkásoknál (15,2%). Ügylátszik az 1927. évi konjunktúra, amely a fizikai munkásszükséglet miatt általában azonnal éreztette hatását, a szellemi munka terén csak bizonyos késéssel jelentkezett. Ezenkívül a fővárosi statisztikai hivatal által szerződötött szellemi szükségmunkások jelentős száma is kedvezően befolyásolta a munkapiacot.

A IV. táblázat a főfoglalkozási csoportok helyzetét a munkanélküliség tekintetében az 1924—27. évi átlagához viszonyított jelzőszámok alakjában tünteti fel. A munkanélküliség színvonala 1928. év január végén az előző négy év átlagát felülhaladta a ruházati iparban (123,4) és a bőriparban (105,0), azt megközelítette a sokszorosító és műiparban (97,1). Legkedvezőbb a szellemi munkások viszony száma, mely a több évi átlag felét sem éri el (48,5), azután a vas- és fémaparé (58,6). Az 1927. évi január havi állapottal szemben romlott a faipar helyzete, 59,5-ről 82,8-ra, a sokszorosító és műiparé 78,4-ról a fenti 97,1-re, végül a szállodai és éttermi alkalmazottaké 72,9-ről 80,1-re.

Az Állami Munkaközvetítő Hivatal nyilvántartásai szerint a hatósági munkaközvetítők forgalma januárban az egész vonalon megélnéskült. A munkahelyek száma ugyanis az előző hónappal szemben 2,0%-kal 5.470-re, a munkakeresők száma 4,1%-kal 14.821-re, a sikerült közvetítéseké pedig 4,5%-kal 3.686-ra emelkedett. A munkapiac kedvezőtlenebb

IV. A munkanélküliség jelzőszámai néhány fontosabb foglalkozási csoportnál (az 1924—1927. évi átlag = 100).

Indices du chômage pour quelques principaux groupes de profession (moyenne de 1924—1927 = 100).

É v, h ó <i>Année, mois</i>	Vas- és fém- ipar — <i>Indu- strie du fer et métallurg.</i>	Faipar — <i>Ind. du bois</i>	Bőrpar — <i>Ind. du cuir</i>	Ruházati ipar <i>Ind. du vê- tement</i>	Élelmészipar <i>Alimentation</i>	Építőipar — <i>Bâtiment</i>	Sokszorosító- és műipar — <i>Ind. poly- graph</i>	Szállóipar és ét- termi alk. — <i>Employés de hôtels et de restaurants</i>	Szellemi mun- kások — <i>Tra- vailleurs in- tellect.</i>
1924 I.	106.4	17.3	96.8	36.1	106.1	173.5	—	132.3	11.6
1925 I.	136.1	150.9	220.3	133.6	155.1	229.4	93.4	194.8	137.8
1926 I.	108.3	167.9	146.5	204.9	100.0	162.5	71.0	120.2	104.7
1927 I.	96.2	59.5	78.5	138.3	94.8	97.3	74.4	72.9	104.1
1927 XII.	44.1	42.7	88.2	104.0	83.9	65.4	81.6	73.1	57.3
1928 I.	58.6	82.8	105.0	123.4	83.0	89.0	97.1	80.1	48.5

alakulását ezek az adatok is igazolják, de nem mutatják olyan nagy mértékűnek, mint a szakszervezeti adatok. Száz munkahelyre decemberben 265, januárban 271 munkakereső jelentkezett, akik közül decemberben 24.8%-ot, januárban 24.9%-ot jutattak munkához. A munkaadók igénye januárban valamivel nagyobb arányban (67.3%) volt kielégíthető, mint az előző hónapban (65.7%). Területi szempontból jelentékeny különbséget találunk még pedig a vidék javára, ami részben annak lehet a következménye, hogy vidéken a munkaadók és a munkások egyaránt jóval kisebb mértékben fordulnak a hatósági munkaközvetítőkhöz mint a fővárosban. Száz munkahelyre Budapesten 323, a vidéken 208 munkakereső esett, akik sorából Budapesten 18.0%, a vidéken 37.4% kapott a hatósági munkaközvetítő útján munkást. Hasonló a helyzet a munkaadók szükséglete terén, amennyiben a megnyitott munkahelyek közül Budapesten 58.9%, vidéken 78.1%-ot töltöttek be.

A nagyobb vidéki városok közül száz munkahelyre Miskolcon 397, Szombathelyen 249 és Szegeden 231 munkakereső jelentkezett, míg viszonylag kedvezőbb a helyzet Debrecenben (129) és Pécsen (174). A munkakeresők közül munkaalkalomhoz jutott Szombathelyen csak 17.0%, Sopronban 20.6%, Miskolcon 22.1%, viszont Debrecenben 75.2%, Szegeden 36.0% és Pécsen 35.6%.

A Magyar Munkaadók Központjában képviselt vállalatok 1928 január havában 165.610 alkalmazottat foglalkoztattak, 0.3%-kal kevesebbet, mint az előző hónapban. Jelzőszámokban az alkalmazott munkások száma az utóbbi három évben a következő volt:

1926 január	100.0
1927 január	103.4
1928 január	108.0

K. N. dr.

MEZŐGAZDASÁG

Kendertermelési és gyártási eredményeink.

Résultats de la production et de la fabrication chanvrières en Hongrie.

Résumé. Quoique les superficies ensemencées en chanvre aient représenté en 1926 seulement 26.9% de celles de 1913, elles ont diminué légèrement dans la Hongrie actuelle, la plupart des terres chanvrières s'étant trouvées dans les territoires transférés aux Etats successeurs. La culture du chanvre, qui est la plus répandue dans l'Alföld (55.8% de la superficie chanvrière totale), présentait, ces dernières années, une diminution constante pour la valeur des produits: en 1926, la valeur to-

tale de la production de graines et de fils (21,638.640 pengős en 1923) est tombée à 9,484.036 pengős, soit de 56.2%. Malgré cela, la superficie y affectée n'a guère diminué; elle a même sensiblement augmenté en 1925; et le chanvre donne toujours des bénéfices appréciables; ainsi, en 1926, en dépit de l'élévation des frais (50%), il a rapporté en moyenne 252.50 pengős nets par arpent cadastral.

Il serait très important d'augmenter la production chanvrière, car non seulement